

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Ný
Vyšší stupeň studia
2021/2022

Elijáš Miffek

**Poetika Beat generation,
souhrn jejích rysů a tvorba
sbírky básní**

Vedoucí práce: Hana Nábělková

Datum odevzdání: 30.6. 2022

Abstrakt

V rámci své profilové práce jsem se rozhodl zabývat poezií vybraných autorů patřících k uměleckému hnutí beat generation a Charlese Bukowského. Napsal jsem dvanáct rozborů cizích básní a tří svých. Porovnal jsem poetiky jednotlivých autorů mezi sebou, a také s poetikou mé vlastní tvorby. Vytvořil jsem vlastní sbírku básní a dvě z nich jsem spolu s Matyášem Touškem zhudebnil. Má tvorba byla inspirovaná tvorbou beat generation.

Poděkování

Chci poděkovat Haně Nábělkové, která byla vedoucí mé práce za pomoc při jejím vypracování.

OBSAH

1	ÚVOD	4
2	METODIKA	5
3	ROZBORY BÁSNÍ GREGORYHO CORSA	6
3.1	Manželství (Šťastné narozeniny smrti)	6
3.2	Na zdi tuctově zařízeného pokoje... (Benzin)	7
3.3	Při pohledu na mapu světa (Šťastné narozeniny smrti).....	8
4	4. ROZBORY BÁSNÍ LAWRENCE FERLINGHETTIHO	9
4.1	NA GOYOVÝCH NEJLEPŠÍCH OBRAZECH... (Lunapark v hlavě)	9
4.2	Pravdivá zповěď (Oko dokořán srdce dokořán)	10
4.3	V malé cukrárně za nadzemní dráhou... (Lunapark v hlavě).....	10
5	ROZBORY BÁSNÍ ALLENA GINSBERGA	12
5.1	meskalin (kadiš a jiné básně)	12
5.2	lindsaymu (kadiš a jiné básně)	12
5.3	konec (kadiš a jiné básně)	13
6	ROZBORY BÁSNÍ CHARLESE BUKOWSKÉHO	15
6.1	Líbalí jste někdy pantera? (Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí).....	15
6.2	2. světová (Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí).....	15
6.3	a měsíc a hvězdy a svět: (Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí)	15
7	POETIKA BEAT GENERATION, SOUHRN JEJÍCH RYSŮ	17
8	PRAKTICKÁ ČÁST - VLASTNÍ TVORBA	20
9	ZÁVĚR	31
10	ROZBORY AUTORSKÝCH BÁSNÍ	29
10.1	Pozoroval jsem záchod slunce	29
10.2	Králík	29
10.3	V honu za vlastním stínem	29
11	SROVNÁNÍ MÉ POEZIE A POEZIE BEAT GENERATION	30
	POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	31
	PŘÍLOHY	33

1 Úvod

V předkládané profilové práci si беру za cíl, interpretovat a rozebrat minimálně tři dvanáct básní. Mým cílem není komplexní rozbor tvorby těchto autorů, ale základní seznámení se s jejich dílem a principy jejich tvorby. To proběhne při rešeršní práci, při které budu intepretovat vybrané texty, přičemž některé z nich srovnám. Osvojené interpretační dovednosti použiji také k vysvětlení třech mých vlastních básní, které budu považovat za nejsignifikantnější. Tyto autorské básně vytvořím v teoretické části mé práce o rozsahu dvaceti básní. Básně budu tvořit tak, aby byly pokud možno inspirované tvorbou básníků A. Ginsbergem, L. Ferlinghettim, G. Corsem a Ch. Bukowskim. V rozboru básní z mé sbírky se zaměřím na shodné či rozdílné rysy této sbírky s beatnickou poezií. Jednu z mých básní spolu se spolužákem Matyášem Touškem zhudebním.

2 Metodika

K vytvoření praktické i teoretické části práce jsem potřeboval získat dostatečnou znalost tématu, takže jsem četl básnické sbírky vybraných autorů, doslovy od Jana Zábrany k nim a internetové články k tématu. Tím jsem získal náhled na téma a poetiku jednotlivých autorů, takže jsem se mohl inspirovat při tvorbě vlastní sbírky básní, a také vybrat básně, které jsem rozebral v praktické části.

Při výběru rozebíraných básní od jednoho autora jsem se snažil, aby byly tématicky i formálně co nejodlišnější, abych v rozborech zachytil co nejvíce projevů jeho poetiky. Pro rozbor básní jsem měl schéma, které je dostupné v záměru mé profilové práce. To mi dalo základní interpretační rámec. Ten jsem doplnil o postřehy přesahující toto schéma, případně o související externí zdroje. Pro práci s básněmi jsem si vybral jejich české převody. Tzn. nečetl jsem je v originálu.

Tvorba mých básní byla inspirována především v postupu samotném. Témata básní členů beat generation se lišila natolik, že tématicky jsem se v podstatě inspirovat nemohl. Naproti tomu postup tvorby je téměř vždy stejný. Autor nechá své myšlenky na dané téma volně plynout a zaznamenává je na papír. Samozřejmě je následující úprava, jejíž rozsáhlost se různí. Tento autorský postup jsem si při tvorbě vlastních básní osvojil. Další věc, kterou jsem si od beatníků půjčil bylo formální zpracování básně. Verše jsem členil podle významu a odsazoval tak, aby lépe vynikl můj autorský záměr a vzájemná posloupnost a provázanost veršů. Také jsem se snažil inspirovat při tvorbě básnických figur v mých básních.

3 Rozbory básní Gregoryho Corsa

3.1 Manželství (Šťastné narozeniny smrti)

Báseň je jakousi formou satirické úvahy nad manželstvím. Tento archetyp je v básni rozebrán a nahlížen z netradičních zorných úhlů, což v básni dotváří satirický podtón. Lyrický subjekt se posmívá stereotypnímu vývoji vztahů v autorově době od poznání se až po svatební noc a zároveň se proti takovému konformitnímu determinovanému vývoji bouří.

Báseň je graficky rozdělena na 10 tematických celků (strof). Verše v ní nejsou většinou děleny interpunkčními znaménky, přesto zde jsou otazníky a vykřičníky. Ty ovšem určují spíše význam, než běžné oddělení významem jednotlivých částí. Jediné, co od sebe text odděluje, jsou velká písmena. Jazyk je spisovný, ale jsou zde výjimky. Například slovo flek, nebo slovní spojení kruťaj brko, to odráží autorovu běžnou mluvu.

Celá báseň pracuje se stereotypy. Ať už s domnělými, nebo opravdovými. V první strofě si lyrický subjekt klade otázku, má-li se oženit. Tím začíná jeho popis, jak si představuje manželství a cestu k němu, což je nejvýraznějším motivem v básni. Je zde popis možného seznámení se s anonymní náhodnou dívkou.

V druhé strofě se lyrický subjekt dostává k smyšlenému scénáři poznání rodičů dívky. Je zde také narážka na zaměstnání lyrického subjektu, které by mohlo být kontraindikací svatby, z důvodu nepřízně rodičů. Toto zaměstnání není v básni specifikováno, ale je možné, že se jedná o básníka.

Ve třetí strofě líčí lyrický subjekt svatbu, ale popisuje ji jako něco děsivého, zbaveného romantického aspektu této události, což je narativ prostupující celou básní. To se podílí na tvorbě humorné stránky celé básně. Na konci strofy je popsán strach z perverzních poznámek části účastníků svatby, na účet novomanželů ohledně svatební noci.

Ve čtvrté strofě se lyrický subjekt bouří proti tradici svatební noci, protože se mu nelíbí, že všichni vědí, co zahrnuje a pravděpodobně se nerad cítí k něčemu nucen společenskými normami a tradicemi. Východiska hledá mimo jiné v tom, že by chtěl žít pryč od lidí v jeskyni pod Niagarskými vodopády a spřádat plány na rozbití manželství. S nadsázkou se označuje za “šíleného líbánkáře”.

Pátá strofa je popisem stereotypního manželského vztahu, kde lyrický subjekt reflektuje rozdělení rolí mezi muže a ženu a vysmívá se jim. A zároveň líčí infantilní

vtípky a nesmysly, které chce ještě udělat, a které pravděpodobně nejdou dohromady s usazeným způsobem života.

V podobném duchu pokračuje i šestá strofa, ve které lyrický subjekt popisuje svou (infantilní) hravost, kvůli které by nebyl dobrým otcem.

V sedmé strofě lyrický subjekt prohlašuje, že si nedokáže představit sám sebe v prostředí vhodném pro výchovu dítěte. Poté popisuje své prostředí, tvořené špatným bydlením v New Yorku a všemožnými sousedy. Představuje si, že by si vzal intelektuálku a chvíli si s touto představou hraje, ale nakonec ji odhodí stejně jako ty předchozí s tím, že si neumí představit, že by se přiznal do tohoto legračního vězeňského snu.

Jak jsem napsal v komentáři ke třetí strofě, text je zbaven romantického aspektu. To je také tématem osmé strofy. Kde to lyrický subjekt explicitně potvrzuje a vysvětluje. Říká, že na lásku zapomíná, ale že to není proto, že by se nedokázal zamilovat, nýbrž proto, že mu láska připadá stejně podivná, jako to, že nosíme boty.

Devátá strofa je zamyšlením nad výběrem, který autor má a nad pesimisticky nahlíženou budoucností, která ho čeká v případě, že se neožení.

Desátá strofa je nejednoznačným vyvrcholením celé básně, kde lyrický subjekt v nejasných konturách popisuje vlastnosti ženy, se kterou by bylo manželství možné. Tato žena by pravděpodobně musela mít na věc stejný náhled jako lyrický subjekt. Ten se přirovnává k jakési dívce, která očekává svého egyptského milence a cítí se být oloupen o 2000 let a živou vodu život. Takto nečekaný obrat v básni, která je ve většině svého obsahu plná praktických postřehů a až v posledních několika verších se obrací v hledání dívky k metaforám a symbolickému významu, mi připadá jako by lyrický subjekt zahnal sám sebe do kouta úvahou, kterou nezvládl zdárně dokončit. Tím chce podle mě ukázat, jak nereálné mu v jeho případě manželství připadá.

3.2 Na zdi tuctově zařízeného pokoje... (Benzin)

Název, je sám o sobě zároveň názvem, ale i prvním veršem. To mi v kontextu autorovi tvorby připadalo nezvyklé. Podle mě to je jedním z mnoha projevů autorovy hravosti hraničící s nonkonformitou, která se projevuje ve způsobu, jakým popisuje svět. Báseň až na zmíněnou kuriozitu s názvem v ničem nijak zvlášť nevybočuje. Je psána volným veršem a spisovným jazykem a na rozdíl od velké části Corsových básní je snadno uchopitelná. Popisuje situaci, ve které si lyrický subjekt připichuje na zdi pokoje fotky dívek ze svého mládí. Tato situace ho nutí vzpomínat a vyvolává v něm pocity, které shrnul slovním spojením “trnoucí srdce”. Poté v básni vyzdvihne o každé ze tří

popisovaných dívek jeden atribut jejího vzhledu, a tím báseň končí. Jedná se tak o prostý projev sentimentu a melancholie, který autor zpracoval jednoduchými verši, ale zároveň sebou nese tížené emoce. Kterými může být částečně stesk a pocit člověka, který se loučí s mládím. Poslední tři verše nechávají velký prostor čtenářově obrazotvornosti. To dělají personifikačním popisem jednotlivých dívek.

3.3 Při pohledu na mapu světa (Šťastné narozeniny smrti)

Jak název básně napovídá, báseň je psána z perspektivy lyrického mluvčího, který zaznamenává asociace, které se mu vybaví při pohledu na mapu světa. Jedná se o směs komentářů, jejichž povaha se různí. Některé jsou humorné, některé působí až absurdně, některé jsou vážně míněné a některé očividně bagatelizují význam dané země tím, že o ní lyrický subjekt prohodí jen nějakou nepodstatnou informaci. Text je psán volným veršem a komentáře k jednotlivým zemím jsou od sebe graficky oddělené. V textu není kromě vykřičníku interpunkce. Nejvíce mě zaujaly tyto části:

Španělsko kde kult kouřící se krve
kalí smutné veselí

Tato část reflektuje historický vývoj ve Španělsku. Na které konkrétní historické události lyrický subjekt poukazuje můžeme jen hádat, ale může se jednat například o referenci na španělskou inkvizici, což by dávalo smysl i v kontextu toho, jak lyrický subjekt v Corsových ostatních básních kritizuje křesťanství. Konkrétně např. v básni Americký způsob. Také se může odkazovat k španělské občanské válce, kterou autor dokonce zažil a mohl si ji pamatovat z dětství. Nejpravděpodobnější ale je, že lyrický subjekt reflektuje fakt, že celá historie Španělska je protkána krveprolitím.

Monako je světu na nic

Tento verš je sarkastická poznámka která je zároveň ukázkou generalizace přítomné v básni a může být i autorovou reflexí tohoto faktu.

Mexiko je zotročeno Desaterem přikázání

- to je ten nejskvostnější úryvek boží

Tento komentář k Mexiku ukazuje vztah lyrického subjektu ke křesťanství, jehož desatero přikázání interpretuje jako formu zotročení. Tento názor lyrického subjektu je podle mě shodný s názorem autora. V Mexiku je i dnes kolem 80 % katolíků a mnoho z nich vnímá

své vyznání jako součást své kulturní a národní identity.¹ Toto procento bylo v době vydání básně pravděpodobně ještě vyšší. Není se tedy čemu divit, když je v básni Mexiko nahlíženo ve spojitosti s náboženstvím. Naproti tomu další verš posouvá význam dál, a zdá se, že má lyrický subjekt ambivalentní vztah k Desateru, který se projevuje přiznáním, že je desatero nejskvostnějším úryvkem božím, i přes motiv zotročení z minulého verše.

4 Rozbory básní Lawrence Ferlinghettiho

4.1 NA GOYOVÝCH NEJLEPŠÍCH OBRAZECH... (Lunapark v hlavě)

Lyrický subjekt popisuje, jak na něj působí obrazy španělského malíře Francisca Goyi, které považuje za jeho nejlepší. Podle popisu těchto obrazů se pravděpodobně jedná o obrazy, které Goya namaloval ke konci svého života a které mají temnou atmosféru.² Výjevy z obrazů jsou popisovány např. jako “trpící lidstvo”, “fantazie pohromy”, “krajina rozeřvaných zrůd.” Lyrický subjekt má dojem, že trpící lidé na popisovaných obrazech vypadají realisticky a přijde mu, jeho slovy, jako by žili doposud. Po tomto výroku nastává v básni zvrát. Lyrický subjekt odvrací svou pozornost od utrpení namalovaných lidí a zaměřuje se na ty současné a živé. Přirovnává je k trpícím lidem na obrazech. Jedná se o metaforickou kritiku války ve Vietnamu, která probíhala v době vydání sbírky Lunapark v hlavě, ve které báseň vyšla, a amerického konzumního způsobu života. Ten je v básni mimo jiné reprezentován motory aut, které podle lyrického subjektu pohltí Ameriku. Text je psán převážně spisovným jazykem, ale vyskytují se v něm i prvky hovorového jazyka, jako například slovo “kára” ve smyslu automobil - Ferlinghetti se nesnaží psát nadneseným způsobem, ale co nejvíce autenticky. V básni je hojně zastoupený epiteton, který je často tvořen na základě volných asociací (např. slizká šibenice). Text je psán bez interpunkce a za účelem zdůraznění hierarchie výroků a slov a podobnosti básně s myšlenkovými pochody uvnitř veršů jsou jejich některé části odsazeny dopředu. Tuto báseň jsem k rozboru vybral mimo jiné proto, že je v ní jasné

---

¹ culturalatlas.sbs.com.au/mexican-culture/mexican-culture-religion

² Příspěvatelé Wikipedie, *Francisco Goya* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2022, Datum poslední revize 27. 03. 2022, 20:43 UTC, [citováno 8. 06. 2022]
<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Francisco_Goya&oldid=21081845>

vidět vliv romantismu na beat generation. A také kvůli výše zmíněné společenské kritice, která se v díle rozebíraných autorů nevyskytuje ojedinelé.

4.2 Pravdivá zpověď (Oko dokořán srdce dokořán)

Lyrický mluvčí popisuje své početí, které svou časovou specifikací odpovídá datu narození autora. Ferlinghetti se narodil 24.3. a k početí popisovanému v básni mělo dojít v létě. Lyrický subjekt má v básni autobiografické rysy, což je pro beat generation běžné. Lyrický subjekt např. v Ginsbergově básni Kadiš také popisuje zážitky z autorova života. Autobiografický rozměr básně podporuje i její název. Text neobsahuje žádnou interpunkci, kromě otazníku, který byl nezbytný pro tvorbu otázky. Jazyk básně je spisovný a vyskytuje se zde vulgarismus, který v básni podporuje dojem autenticity. Autor se metaforicky přirovnává k hračce na péro.

Báseň jsem si rozdělil na několik tematických částí:

V první části básně je motiv početí lyrického subjektu. Lyrický subjekt popisuje svou představu svého početí, která se může a nemusí zakládat na pravdě. Každopádně působí idealizovaným dojmem. Poté je zde motiv jeho narození, kterému není věnována žádná zvláštní pozornost.

V druhé části básni je v kontrastu s částí první popis informací, které měl lyrickému subjektu po letech napsat jeho bratr. Bratr litoval jejich mámu, protože nemá peníze a její manžel je po smrti. Tato část je velmi krátká a vyvolává v básni zvrát tím, že vede autora k volnému popisu jeho pocitů a myšlenek.

Třetí část zabírá většinu básně a je volným, racionalitou příliš nesvázaným, plynutím myšlenek. V metaforách zde lyrický subjekt popisuje jak je motivována jeho životní cesta. Také zajímavým způsobem popisuje jak vnímá své fyzické stárnutí, o kterém se vyjadřuje v nadnesených metaforách. Poté se téma básně přesunuje k metaforickému popisu svých prožitků, které dělí na prožitky v hlavě, kterých je asi většina a prožitky v srdci, kde lyrický subjekt čte báseň, která nekončí. V kontextu prvních dvou částí se může jednat o únik lyrického subjektu od tíživé reality do svého nitra, kde lidská fantazie nabízí neomezené možnosti.

4.3 V malé cukrárně za nadzemní dráhou... (Lunapark v hlavě)

Lyrický subjekt nemá v básni specifikované žádné vlastnosti. Retrospektivně popisuje den, kde se poprvé zamiloval, jeho slovy “do neskutečna”. Neskutečnem je podle mě

myšlená sama metafyzická láska, kterou nelze smysly plně pochopit. Scenérii i děj básně nijak nehodnotí, což je zvláštní, protože celá báseň působí zasněným dojmem člověka, který vzpomíná na dávnou minulost, takže by se zde vyjádření sentimentu mohlo hodit. To však lyrický subjekt nechává na samotném čtenáři. Pouze nastíní situaci, prostředí, počasí a to je vše. Emoci, která z básně plyne, nijak neupravuje a nechává ji v čisté formě působit na čtenáře. V básni je výrazný motiv prostředí, ve kterém se odehrává – cukrárna. Sortiment cukrárny je až překvapivě detailně popsán. Tento pocit navozuje pocit vzpomínky, ve které často zůstanou nepodstatné detaily. Druhý důležitý motiv je roční období. Venku prší a padá listí. Třetím signifikantním motivem je v básni děvče, které je popsáno velmi nejasně. Tématem básně je časem zastřená událost, na které se konkrétní informace zdají být nedůležité. To lyrický subjekt ukazuje tím, že zdánlivě důležité informace skrývá a ty nepodstatné líčí do téměř zbytečných detailů. Myslím, že tím ukazuje, že je důležitější nálada, která je z básně cítit, než její epická část.

Z básnických prostředků je v básni personifikace (listí umíralo). To pomáhá budovat atmosféru básně. Ta je zde jen jakýmsi médiem. Text je komponován pro beat generation obvyklým způsobem. Nenajdeme v něm oddělené sloky. Jediné interpunkční znaménko je vykřičník na konci. Je psaný volným veršem. Verše jsou často odsazeny, nebo jsou mezi nimi mezery, čímž je na ně kladen větší důraz. Báseň je až na některá hovorová slova psaná spisovným jazykem.

5 Rozbory básní Allena Ginsberga

5.1 meskalin (kadiš a jiné básně)

Báseň se jmenuje meskalin, ačkoliv s danou látkou tématicky nijak nesouvisí. Proč Ginsberg zvolil toto jméno, můžeme jen hádat. Jedno z možných vysvětlení je, že tvůrčí proces básně byl látkou ovlivněn. Co se obsahu básně týče, její téma bychom mohli souhrně vystihnout jako stárnutí. Stejně jako Corsova báseň Vlasy se v ní vyskytuje motiv vypadávání vlasů a další nepříjemnosti spojené s rostoucím věkem. Co od sebe básně odlišuje asi nejvíce, je atmosféra, ve které se nesou. Zatímco Corso nad ztrátou vlasů lamentoval v humorném duchu, Ginsbergův meskalin je dekadentně pojatým projevem existenciální úzkosti a snahou vyrovnat se s absurditou vlastního života, kterou si lyrický subjekt uvědomuje a proto se obrací i k Bohu, od kterého ale pravděpodobně nečeká odpověď. Báseň na některých místech drží pohromadě jen volné asociace. To je důvod, proč její obsah může působit nekoherentně. V básni na sebe motivy často nijak tématicky nenavazují, jen volně prýští na papír. Tento Ginsbergův autorský postup popsal i jeho přítel Lawrence Ferlinghetti: *Moje poetika je ovšem naprosto jiná než poetika Allena Ginsberga, jež je poetikou grafu vědomí. Allenovou ideou bylo zapsat, jako graf, přesně vše, co se člověku v libovolný konkrétní moment honí v hlavě. A pokud možno co nejméně cenzurování. Jinými slovy, přímo, jak je to jen možné, z podvědomí nebo nevědomí na stránku papíru.*³ Báseň obsahuje nespisovný jazyk a vulgarismy, což je pro Ginsbergovu tvorbu běžné. To dodává pocit autenticity. Báseň je psaná volným veršem. V básni jsou patrné metafory a personifikace.

5.2 lindsaymu (kadiš a jiné básně)

Lyrický subjekt v básni oslovuje amerického básníka, Vechela Lindsaye. Popisuje mu večer v Coloradu, kterým projíždí auto s rádiem, ze kterého hraje jazz a “cest’áka”, který si zapaluje cigaretu. Jakému účelu v básni tato nespisovná část měla sloužit, není zřejmé. Pravděpodobně se jedná o psaní metodou grafu vědomí, jak ji popsal Ferlinghetti (Viz A. Ginsberg) , takže by šlo o podvědomou asociaci, která autora k tématu Lindsayovi sebevraždy napadla. V druhé části básně se lyrický subjekt stylizuje do pozorovatele Lindsayovy sebevraždy, která se stala 27 let před napsáním básně. Co se faktické stránky

---

³ <https://www.magazinuni.cz/literatura/ferlinghetti-na-radu-zpusobu-vcetne-kanonu/>

básně týče, lyrický subjekt popisuje sebevraždu jinak, než se ve skutečnosti stala.⁴ To může být způsobeno autorovou nevědomostí, nebo záměrným bagatelizováním a ignorováním faktografické stránky, protože ta není na rozdíl od silného dojmu z básníkoví sebevraždy pro báseň podstatná. Název básně je jednoznačným odkazem na básníka, jehož nešťastná smrt je tématem básně.

Báseň je psaná volným veršem. Noční atmosféra je budována personifikacemi: “Auto se plazí” a “Jazz vyřvává”. V druhé části básně se lyrický subjekt za použití apostrofy obrací k básníku Lindsayovi, a popisuje mu jeho vlastní smrt, což vytváří pocit osobitého přístupu.

5.3 konec (kadiš a jiné básně)

Lyrický subjekt na sebe bere mnoho podob. Kvůli této mnohoznačnosti zůstává jeho pravá podstata zahalena v nejednoznačnosti. S každým dalším pokusem definovat sám sebe nám mizí konkrétní představa a zůstává jen prchavý dojem, který je podpořen diverzifikovaností výpovědí, popisů a tvrzení, které nám lyrický subjekt sděluje. Mluvčí v básni působí dojmem, jako by existoval jen sám v sobě a okolnímu světu zůstával skrytý a byl si toho dobře vědom. Podporuje to ve verši tímto: “..., vím, že když se kdokoli probudí, je to jen moje smrt,...” Zdá se, jakoby s přítomností dalšího vědomí přestával existovat. Lyrický subjekt, ačkoliv zůstává nedefinovaný, k sobě volá různorodou směsicí svědků, ale zatajuje čeho a proč. Zvěstuje svou smrt. Tvrdí, že ho zahubí rakovina a přijímá to. Tím v básni poprvé nabývá fyzických rozměrů. Nechává volně plynout fantazii a popisuje útržky ze světa, takového, jaký vidí. Ze světa plného krásy, hnusu, všednosti a zvrácenosti. Lyrický subjekt, zdánlivě všemocný, nachází svůj limit v morální úrovni svého autora a jeho pohledu na svět, který je pošpiněný, a proto se v proudu zaznamenávaných myšlenek zrcadlí krása stejným dílem, jako hnus. Lyrický subjekt zkoumá hranice toho, co je v poezii dovoleno, ale žádné nenachází. Báseň je zakončena velkými symboly, které jsou stejně působivé, jako pokleslé. Celá báseň je zakončena výzvou k básníkovi, aby zmlkl a naslouchal. To v čtenáři zanechá dojem, že autorovo podvědomí schováno za lyrickým subjektem, chce autorovi znovu a znovu, nezávisle na chronologické posloupnosti opakovat tuto báseň. Každý verš básně rozvíjí a podporuje verše předchozí a zároveň přináší něco nového, osobitého. Z básnických prostředků autor

---

⁴ Wikipedia contributors, 'Vachel Lindsay', *Wikipedia, The Free Encyclopedia*, 29 April 2022, 19:18 UTC, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Vachel_Lindsay&oldid=1085312565> [accessed 28 June 2022]

mimo jiné využívá personifikaci, když prostřednictvím lyrického subjektu přisuzuje lidské schopnosti abstraktním pojmům, jako jsou prorocství, nebo vize. Sténání furií je přirovnáno k basové hudbě.

6 Rozbory básní Charlese Bukowského

6.1 Líbali jste někdy pantera? (Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí)

V této básni lyrický subjekt popisuje ženu, o které tvrdí, že i o sobě myslí, že je panter. Celá báseň je popis milostného života s panterkou a jeho propagace. Lyrický subjekt si ho nemůže vynachválit a je podle něj lepší než milostný život s jinými zvířaty. Při naprosto povrchním čtení se nám může zdát, že je báseň psaná pohledem zoofilního devianta. To je ale hodně nepravděpodobná interpretace. Spíše se klíč k pochopení básně nachází v metaforickém přirovnání lidských temperamentů k druhům zvířat. To můžeme demonstrovat na některých ze zvířat figurujících v básni. Například rosomák bude symbolizovat ženu výbušnou a agresivní. Veverka čipernou, atd. Panterice, tak jak je popsána v básni, na mě působí jako energická smyslná žena. Báseň je napsaná ve volném verši a text je není nijak odsazený a každý verš nese své sdělení bez jakékoliv hierarchie. Větné celky často nejsou ukotveny jen v jednom verši.

6.2 2. světová (Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí)

V této epické básni se lyrický subjekt vydává za jejího autora Charlese Bukowského, ale připouští, že se jedná o fikci. Báseň je psaná v ich formě a jedná se v podstatě o vyprávění. V básni je nezvyklé to, že obsahuje jak dialogy, tak vnitřní monolog lyrického subjektu, který se také někdy obrací na čtenáře a působí dojmem, jako by ani sám nebyl součástí básně. Báseň je plná vulgarismů, nespisovných výrazů, zkratk a slangu. Příběh básně spočívá v tom, že lyrický subjekt vypravuje, jak měl být naverbován do 2. světové války, čemuž se švejkovským způsobem vyhnul. Poté se za absurdních okolností dostává do vězení, kde se seznamuje se spoluvězni a poté se dostává na svobodu. Příběh básně je jednoduchý, ale surrealistický způsob jakým je napsána jí dodává hodnotu. Ta spočívá v pokřivené estetice a v humoru, který je po Bukowského způsobu budován směsicí nesmyslů, kontrastů, vulgarit a metafor, které do sebe přesně zapadají a dotvářejí celek. Jednotlivé verše jsou v básni dle libosti odsazovány, což při čtení vytváří dojem nepříliš organizovaného pochodu myšlenek a jejich návaznosti a významové hierarchie.

6.3 a měsíc a hvězdy a svět: (Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí)

Tato báseň je velice krátká a pojednává o nočních procházkách, které dělají podle lyrického subjektu dobře duši. Estetika těchto romantických procházek pod hvězdami je

v druhé polovině básně shozená líčením žen v domácnosti, které se musí bránit opilým manželům. Na této básni není mnoho k interpretaci. Lyrický subjekt nás, čtenáře, nejdříve nechá upřít zrak k hvězdnému nebi a pak jej srazí poznámkou o domácím násilí a alkoholismu. Co se formální stránky básně týče, verše jsou velmi krátké, někdy je tvoří pouze jedno slovo, což čtenáře nutí číst každý verš soustředěně a s důrazem. V básni je jako ve většině Bukowského básních patrný jeho cynický přístup k životu.

7 Poetika Beat generation, souhrn jejích rysů

Poetika autorů beat generation, kterým se ve své profilové práci věnuji, byla velice různorodá. Ne jenom že se lišila mezi autory, jejichž dílu jsem se věnoval, ale často se lišila i mezi jednotlivými básněmi a sbírkami, a to do takové míry, že bych mnohdy sám nepoznal, že je napsal stejný člověk. Proto je tento závěrečný rozbor obecnější, než bych si přál. To je dáno především šířkou tématu, které jsem si zvolil.

Poetika poezie Gregoryho Corsa spočívá v elementárnosti zvolených témat. Corsova témata jsou běžná, až archetypální. Jeho genialita spočívá ve způsobu, kterým lyrický subjekt v básních hledí na své motivy. Corsova poezie často funguje jako obraz, jehož prostřednictvím můžeme nahlédnout na strnulost a konformitu vlastního pohledu na svět. V doslovu k výboru z básní *Mokré moře* překladatel Jan Zábrana tento fenomén dobře vystihuje slovy: *Typické je pro Corsa rozbíjení ustrnulých souvislostí a naopak vyhledávání šokujících sousedství. Zvolí si běžnou situaci (např. manželství), každodenní úkon (jídlo), smutnou nevyhnutelnost (smrt), obsesi mnohých (ztráta vlasů), a rozvede ji do aspektů, které nám při navyklém, zautomatizovaném pohledu na svět unikají, obklopí ji veškerou groteskností této situace vlastní, a kde to nestačí, zapracuje i básníkovou fantazie.*⁵

Trochu jinak funguje Corso v tématech politických, kde je kritika stejně bystrá jako jeho postřehy ve zbytku básní, ale vytrácí se humorný nádech.

Ferlinghetti je básníkem, jehož poezie hodně čerpá z momentů a událostí v lidském životě, nebo třeba v historii. Nebojí se vymezit (např. báseň *Čekám*). Při četbě jeho básní se mi zdálo, jako by jeho lyrický subjekt hleděl na témata s klidem a jakoby s odstupem, což bylo zčásti způsobeno tím, že velká část část jeho básní je líčena tak, jako by se jednalo o vzpomínku, jejíž jasné obrysy se již ztrácejí. Své místo v beat generation si jeho poezie zaslouží pro kritiku soudobé společnosti a konvencí, a především pro svou formu, která je velmi podobná jako u Corsa. Konkrétně mám na mysli formátování textu, které básním propůjčuje podobnost s lidskými myšlenkami. Sloky na sebe nenavazují všechny stejně, ale mají různou polohu v celku básně a vytváří jakousi hierarchii, často důležitou pro význam básně. Ferlinghettiho básně bývají na rozdíl třeba od Ginsberga většinou pozitivně laděné. I v tomto se projevuje podobnost Ferlinghettiho poezie s

---

⁵ CORSO, Gregory a Jan ZÁBRANA. *Mokré moře: výbor básní*. 2. vyd. Praha: Odeon, 1988. Plamen (Odeon). (str. 153)

idealizovaným myšlením přeneseným na papír, protože byl zastáncem názoru, že člověk je ve své podstatě dobrý.⁶

K Ferlinghettiho poezii a jejími rozdíly v porovnání se zbytkem beat generation píše Zábřana mimo jiné toto: Především nebyl tak pošetilý, aby chtěl zachytit celou skutečnost. Vybral si vždy jen jednu situaci či jev, k němuž pak hledal a nacházel nikoli náhodné analogie (...) a kontrasty, které právě tuto situaci či jev rozvíjely žádoucím směrem. A také toto: Mezi ranými básněmi najdeme často pouhé evokace výjimečných vteřin lidského života, jakési “momentky z cesty”, které zafixovány veršem vytvářejí poetickou pokladnici drahocenných prožitků,...

Allen Ginsberg je z tématizovaných autorů asi nejméně srozumitelný. Svým tvůrčím postupem se v porovnání s Corsem, Ferlinghettim a Bukowskim nejvíce blíží beatnickému ideálu. Píše ve volných asociacích. Jeho témata jsou často šokující, pobuřující. Projev vulgární. Tématizuje drogy, pod jejichž vlivem často pravděpodobně píše. Poloha jeho lyrického subjektu není stabilní. V jednu chvíli se nám pro autobiografické prvky a snahu o autentičnost zdá, jako by k nám skrz lyrický subjekt promlouval sám Ginsberg a vyprávěl o svém životě. Jindy na sebe v extatickém tvůrčí záchvatu bere nedefinovatelnou polohu subjektu, který se zdá jakoby chtěl projevit vše, ale do ničeho nezasahovat. Ginsberg píše postupem zvaným proud vědomí, a ať už je poloha jeho lyrického subjektu jakákoliv. Všechny prosby, dojmy, výroky, popisy atd. ze sebe nechává volně řinout. Ferlinghetti o jeho tvůrčím postupu řekl toto: *Moje poetika je ovšem naprosto jiná než poetika Allena Ginsberga, jež je poetikou grafu vědomí. Allenovou ideou bylo zapsat, jako graf, přesně vše, co se člověku v libovolný konkrétní moment honí v hlavě. A pokud možno co nejméně cenzurování. Jinými slovy, přímo, jak je to jen možné, z podvědomí nebo nevědomí na stránku papíru.*⁷

V záměru své profilové práce jsem zařadil Charlese Bukowského mezi básníky beat generation, což je ovšem nepřesné. Tato chyba byla způsobena neznalostí tématu. Bukowski sice nebyl členem tohoto hnutí, ale jeho poezie s ním má mnoho společných znaků.

---

⁶ PECHÁČKOVÁ, Ivana a Lawrence FERLINGHETTI. *S Ferlinghettim v Praze: rozhovory*. Redaktor Luboš SNÍŽEK, redaktor Mirek VODRÁŽKA. Praha: Meander, 1999. ISBN 80-86283-00-3. (str. 27)

⁷ <https://www.magazinuni.cz/literatura/ferlinghetti-na-radu-zpusobu-vcetne-kanonu/>

Bukowského poezie působí dojmem, jako by jen zaznamenával své myšlenky, což je stejné i u Corsa, Ferlinghettiho a především Ginsberga. Rozdíl je ve způsobu myšlení, který je u Bukowského vulgárnější a cyničtější než u předchozích autorů. Rozpětí témat a forem Bukowského poezie je velké. Některé básně mají komplexní děj, což není pro Beat generation neobvyklé. Naproti tomu Bukowského ironizace a satirizace děje je něco, co vychází z jeho autentického autorského projevu, a co nemá u jiného z interpretovaných autorů obdoby. Bukowského poetika na mě působila pokleslejším dojmem, protože nehledá originální souvislosti a pohledy jako u Corsa, ani není hlubokým svědectvím o básníkově mysli jako u Ginsberga. Bukowského poetika je jen ohroublým vodopádem myšlenek, ze kterého tryskají vulgarismy, a který beatnickou nonkonformitu a originalitu dotahuje do extrému. Proto ho považuji za nástupníka beat generation.

8 Praktická část – sbírka básní: Na vlnách NFT

Kakofonie hlasů

Kakofonie hlasů a zvuků

slyšíš ji na ulici
prostupuje tebou
až nakonec
uz
přes ní
neslyšíš
nic

Invazivní rostliny

Invazivní rostliny

pohlcující orgány
v neskutečném rituálu který dokáže jenom člověk
viděl jsem to na staříčkový kazetě
a nebo to bylo deja vu

Svědectví

Potkal jsem v životě spoustu lidí

Kluka z blázince, co zmlátil vlastní mámu. Šli po něm policajti. Měl schizofrenii a tátu nepoznal.

Holku s kaštanovými vlasy, která nevěděla kdo je. Její zelené oči nikdy nezapomenu.

Sebe, melancholika cholerika s těžkou hlavou.

A taky holku, která časem zmizí pod vrstvou kérek a splyne s nocí, ve který jí bude dobře.

Trable

Měl bych chodit do školy
radši bych chodil po elektrických drátech protože
není to tak strašidelný jako snažit se každý ráno nasnídat
a nezapíchnout poslepu prst do globu
a neodjet někam pryč

Králík

Viděl jsem hnusnej barák ve tvaru hranatého
prokletého
citronu
obědval jsem hnusného králíka který nestál za sněžení
ani zastřelení
později   hnusného dne mne svět naštvál svou přívětivostí
až jsem málem
vyletěl z kůže

Exkrement

Pozoroval jsem záchod slunce
pod jeho paprsky slyšel mumlat stromy
jeden byl vyvrácený
prevít krutá bouřka ho dostala
musel jsem se při tom pohledu zamyslet nad vlastními kořeny

Za Jima

pariz vana smrt

přišla necekane

nedala se vidět jak přicházela

pupek a mastné vlasy o to dýl louhovaný ve vlastní špíně

vítr roznáší městem chraplavé písňě

V honu za vlastním stínem...

V honu za vlastním stínem jsem

strávil

celou noc na cestě

chřtán

naproti mému domu na mě v zápalu agrese plival auta

zachoval jsem se flegmaticky

a odešel jsem

Jít dál (zhudebněno ve spolupráci s Matyášem Touškem)

Chtěla bych sedět na patníku cesty
a první letní déšť mi máčel moje vlasy
seděla bych seděla
a vybledlý ježíš z mosazi by mě sledoval
a já šla bych dál

sedím za oknem s cigaretou v ruce
moje myšlenky bloudí nocí
jako můra když hledá světlo
za oknem se třpytí barvy noci duha
moje srdce kdysi dávno bilo prudce

chtěla bych v transu tančit do konce
do konce času za zvuku deště
proti smrti sama v temném lese beze světla
a já šla bych dál i tmou šla bych dál

šla bych za Polárkou
až za okraj světa
za vůní svobody omamnou
za velmi hezkou vůní léta

Hra (zhudebněno ve spolupráci s Matyášem Touškem)

Sedím potichu v jevišti

za oponou   za víčky

sedím a   sleduju   hru

jedinou co znám

a co kdy poznám

vidím mnoho herců

a ještě více scén

hlavou mi proudí otázky

ale není kdo by mi odpověděl

sedím a   sleduju tu   hru

která postrádá režiséra

není se na co těšit

divadlo končí

já dobře vím

na tohle každý může zapomenout

tak předvídatelné

rozuzlení

náhodně stvořená naděje
    rozcupovaná papírová koule
        hozená do koše
včera jsem pekl pizzu
    pekl pizzu
        pekl pizzu
            cantare
                Kasiopea

mrtvý mouchy mezi okny
na obraze se leskne
        zlatá skvrna
Saturn syna požírá
požírá svého syna
a já to opustím

Perla

V mém pokoji s mřížemi za oknem
jsem pozoroval déšť
cítil jak se měním
někdy k horšímu
někdy k lepšímu
tenhle pokoj v prvním patře
byl pro mě jako mušle perle

Ústí

Z náměstí rachotila nesrozumitelná hudba
a domy mi připadaly
jako by neměly sloužit svému účelu
a náměstí bylo poskládané jako výsměch
lidskému druhu
a nad tím vším se na skále vypíná kostel
směje se dolů
na tuhle scénérii
kde i já
prožil den

Ztracený námořník

Vidím obraz,
koukám na něj jak na moře které mě unáší
ale já neumím plavat, topím se, umírám
má matka mě vydělila
a já doufám že není
není taková děvka.
Vždy jsem byl poctivý
ale na moři kraji námořníkům NFT

Pohřeb plíc

Bagatelizuju abstrakci
abstrakce bagatelizuje sukcesi
smysl hledám mezi řádky
nevím co píšu
kouřím šišu
je mi tak akorát
nezvedám aparát
aparát zvoní
zvonit přestane
zítra se nestane

Chaos

Sdílel přítel přítele příspěvek, dekonstrukce zaplavena
Trolí Farma Zaplacena,
trauma, chaos, Rwanda,
hedvábí, Laos všude stejně
Všechno naše,
Praotec vylezl do čela národa
Netušící vševědoucí bílá nemoc, černá panika
Popisky na trika, bez znaku myšlení komfortní svědomí

Vystrašení v hnědém

Z Íránu na Ípák rodinné tradice drtivě přejít
Černá kočka, čočka zaostří lenivé případy,
uhranout pohledem, vystrašení v hnědém
prolhané důvody síť šířené vzníceně vířit

Proč pomůžeme ke žvanci

Proč pomůžeme ke žvanci,
krádeže mračen průtrže
Média, psanci
Kosené kříže, sousedku každé ráno pozdravit
Názory slíže, kérka knírek
Patka od chleba párek vdechnul spokojeně
Bílé tílko skvrny,
Pokřiky masy staré klasy

Infekce

Zvuky klapky, vody kapky zničené země
světla, mobil chlazení Plzně infekce
Zvuky klapky, vody kapky zničené země
světla, mobil chlazené infekce

Čaj odvahy

Na stole leží leží hrnek s čajem,
Já ho nechci pít
Je zvláštní
Koukám se na hrnek a přemýšlím,
Z čaje se kouří, ještě je horký,
Něco mi na něm nesedí,
Z okna se podívám,
Venku poprchává,
Slunce se skrývá,
Náhle hrnek zvedám a usrknu si čaje,
Už mi nepřijde zvláštní.

Drahokamy

Cítím se jak v jeskyni
Ticho
Takové mrtvo a přece plné života
Emeraldy na mě shlížejí
Ahedonie noci
Jsem jasnozřivý
Ty jen krystal

9 Rozbory autorských básní

9.1 Pozoroval jsem záchod slunce...

Lyrický subjekt v této básni popisuje svůj zážitek při pozorování záchodu slunce, čímž je pravděpodobně myšlen západ slunce. Proč je slovo záchod zaměněno za slovo symbolizující místo lidského vyprazdňování není jisté. V básni je použit vulgarismus "prevít", který znamenal zastaralé záchod. Lyrický subjekt tím může reflektovat vulgární způsob uvažování svého autora, které ovlivňuje i podvědomé asociace. Co se děje básně přijde, není nijak výrazný. Popisuje západ slunce, personifikované mumlající stromy a krutou bouřku, které je stejně jako stromům přiřknutá lidská vlastnost - krutost. Vyvrácený strom zajisté skýtá pohled na jeho kořeny, což lyrický subjekt přivádí k myšlenkám nad jeho vlastními kořeny.

9.2 Králík

Lyrický subjekt popisuje události jednoho dne, které spojuje negativní dojem, který v lyrickém subjektu navozují. První událost je to, že lyrický subjekt viděl dům, který byl pravděpodobně něčím význačný a nelíbil se mu. Druhá událost je oběd, který nebyl dobrý a třetí událost je naštvání z přívětivosti, kterou lyrickému subjektu projevil sněžený králík. Tato báseň na mě svou nelogičností působí psychadelickým dojmem, který se mísí s pocitem, že lyrický subjekt reflektuje pocity velmi pesimisticky laděného člověka. Báseň obsahuje nespisovnou češtinu (hnusnej, barák). Zde je očividná podobnost s hovorovou češtinou, kterou autor básně pravděpodobně používá ve svém verbálním projevu.

9.3 V honu za vlastním stínem

Lyrický subjekt v této básni popisuje svou celonoční cestu, zapříčiněnou honem za vlastním stínem. Důvod pro tuto cestu je iracionální a nelogický. Hon za vlastním stínem může být metafora nesmyslné cesty. V posledních dvou verších lyrický subjekt popisuje agresivní chřtán, který na něj plival auta. Na to lyrický subjekt reaguje podle něj flegmaticky a odchází. Chřtán plivající auta je metafora tunelu, která vznikla náhodnou asociací těchto dvou objektů. Dva verše v básni jsou odsazené a oba se skládají z jediného slova, takže je na ně při četbě básně kladena zvláštní pozornost. To podtrhuje jejich význam v básni.

10 Srovnání mé poezie a poezie beat generation

Má poezie a poezie básníků beat generation má mnoho společných znaků. Inspirace je jasně viditelná v časté nekoherentnosti témat mezi verši, ve volných asociacích. Nezvyklých metaforách, epitetonech atd. Stejně jako u beat generation je v básni Hra patrný vliv romantismu, protože je zde jako u Ferlinghettiho odkaz na malíře Goyu. Inspirované jsou mé básně především autorským postupem, při kterém jsem zaznamenával myšlenky na papír a snažil se je co nejméně upravovat. Rozdíly zde jsou však také. Moje básně v sobě nenesou společenskou kritiku. Sice mohou působit nekonformně, ale nebyl to autorský záměr. Další rozdíly vytváří kvalita básní, ve které se můj básnický projev nikdy nemůže těmto geniálním básníkům rovnat. Další rozdíl je ve zpracováních veršů, které se výjimečně rýmují. To jsem u beat generation nepozoroval.

11 Závěr

Teoretická práce, zaměřená na rozbor básní, se celkově vydařila. Za nedostatek považuji vlastní znalosti literární teorie, které mi často při interpretaci textů nedovolili jít do takové hloubky, jak bych chtěl. To se projevilo i u srovnání poetik jednotlivých autorů. Za další mínus považuji rozsah témat mé profilové práce, jejichž výběr považuji za krátkozraký. Pokud bych psal v budoucnu práci na obdobné téma, i rozbor díla jednoho autora by mi přišel jako moc velké téma. Myslím si, že by bohatě stačilo rozebírat jen jednu básnickou sbírku. Nicméně teoretická část práce pro mě byla přínosná. Seznámil jsem se s tvorbou umělců, kterou považuji za hodnotnou. Vyzkoušel jsem si práci literárního vědce a rozšířil jsem si obzory v literatuře.

Praktická část profilové práce byla vydařená. Vyzkoušel jsem si práci básníka a popustil jsem uzdu své kreativitě. Zadání, jímž byla inspirace beatnickou poezií, mě v tomto ohledu nijak nesvazovalo. Z mých dvou básní také vznikly texty ke dvěma písním. Básně byly na některých místech lehce upraveny, aby se lépe hodily do hudby.

Použitá literatura a zdroje

CORSO, Gregory a Jan ZÁBRANA. *Mokré moře: výběr básní*. 2. vyd. Praha: Odeon, 1988. Plamen (Odeon).

GINSBERG, Allen. *Kadiš a jiné básně*. V tomto uspořádání první vydání. Přeložil Jan ZÁBRANA, přeložil Bob HÝSEK. Praha: Argo, 2020. AAB. ISBN 978-80-257-3242-7.

FERLINGHETTI, Lawrence a Jan ZÁBRANA. *Čtu báseň která nekončí: výběr z poezie*. V Praze: Československý spisovatel, 1984. Klub přátel poezie (Československý spisovatel).

BUKOWSKI, Charles. *Ptáčku posměváčku, přej mi štěstí*. Přeložil Milan ŽÁČEK. Praha: Pragma, [2004?]. ISBN 80-7205-131-8.

PECHÁČKOVÁ, Ivana a Lawrence FERLINGHETTI. *S Ferlinghettim v Praze: rozhovory*. Redaktor Luboš SNÍŽEK, redaktor Mirek VODRÁŽKA. Praha: Meander, 1999. ISBN 80-86283-00-3.

Příspěvatelé Wikipedie, *Francisco Goya* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2022, Datum poslední revize 27. 03. 2022, 20:43 UTC, [citováno 8. 06. 2022]

<[https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Francisco Goya&oldid=21081845](https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Francisco_Goya&oldid=21081845)>

<https://www.magazinuni.cz/literatura/ferlinghetti-na-radu-zpusobu-vcetne-kanonu/>

Wikipedia contributors, 'Vachel Lindsay', *Wikipedia, The Free Encyclopedia*, 29 April 2022, 19:18 UTC, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Vachel_Lindsay&oldid=1085312565> [accessed 28 June 2022]

Přílohy

I Záměr práce

Ve své profilové práci se budu zabývat básnickou tvorbou tzv. Beat generation, chci se seznámit s texty jejích představitelů, které budu interpretovat a rozebírat. Chci v básních hledat a pojmenovávat tematické i jazykové prvky, které beatnickou poezii charakterizují. Konkrétně se chci zaměřit na tvorbu Allena Ginsberga, Lawrence Ferlinghettiho, Gregory Corsa, Charlese Bukowskeho.

Závěry pak shrnu v teoretické části mé práce. Hlavním cílem je vytvořit vlastní sbírku básní inspirovanou beatnickou poezií. Interpretační zkušenosti, které získám v teoretické části, bych pak chtěl uplatnit i na svou sbírku. Připojím k ní tedy rozbor, ve kterém se zaměřím na shodné či rozdílné rysy této sbírky s beatnickou poezií. Nejdříve budu číst poezii vybraných autorů daného hnutí. Poté se jí budu věnovat z pohledu literární teorie a následně ze svých poznatků a zjištěných informací vytvořím teoretickou část práce. Poezii budu interpretovat podle následujícího schématu, které aplikuji alespoň na tři básně od každého zmíněného autora. Ve své práci se nesnažím o celkový rozbor děl autorů, ale hlavně o tvorbu vlastní sbírky a lepší porozumění danému hnutí.

1. Lyrický mluvčí (KDO A O KOM) báseň vypovídá
2. Motivy, téma (O ČEM báseň vypovídá, jaké otázky řeší) – hledáme motivy a z nich se pokusíme vyvodit téma
3. Název – obsah (JAK spolu souvisí)
4. Kompozice textu (FORMA – sloky, členění textu, verše, rým) – jak kompozice textu souvisí se sdělením, proč autor zvolil rým/volný verš, ...
5. Jazyk (spisovný/nespisovný, jednoduchý/komplikovaný, atd.) - proč autor zvolil tento jazyk, jak souvisí s obsahem textu
6. Básnické prostředky – k čemu v textu slouží
7. Dobově – literární kontext (jak text odráží dobu a osobnost autora)

Druhá část bude sepsání vlastní sbírky, při jejíž tvorbě se inspiroji poznatky z první části a ze zdrojů, se kterými budu pracovat. Během mé práce se pokusím kontaktovat Davida

Jirsu, který natáčí na platformě Youtube videa mimo jiné o literární teorii. Pokud bude ochotný, rád bych s ním konzultoval své výsledky. Mým hlavním výstupem bude sbírka básní, inspirovaná beatnickou poezií, dále teoretická práce s poznatky, které o již zmiňovaném literárním hnutí získám, doplněná o rozbory. Jednu z mých básní zhudebním ve spolupráci s mým spolužákem Matyášem Touškem. Zamýšlený minimální rozsah práce je deset stránek teoretické části a dvacet básní v mé sbírce.

Minimální rozsah:

Minimálně 12 rozborů básní. Minimálně 10 stran teoretické práce o BG. Vlastní sbírka básní (minimálně 20 básní).

II Ukázky básní

Gregory Corso

Manželství

Mám se oženit? Mám začít sekat dobrotu?
Obloudit holku ze sousedství
sametovým kvádrem a faustovskou kapucou?
Nechodit s ní do biografů ale na hřbitovy
vykládat jí o koupelích vlkodlaků a štěbencích z démonologie
pak po ní toužit a líbat ji a všechny ty přede hry
a ona mi dovoli jenom „vocuď až pocuď“ a já vím proč to dělá
nenamichnu se neřeknu Musíš mít cit! Mít cit to je nádhera!
Popadnu ji ale do náruče
opřu se o starý nahnutý náhrobní kámen
a celou noc do ní budu hučet souhvězdí na nebi –

Až mě představí svým rodičům
a budu tam stát jak kdybych spolknul lineál, konečně učesaný,
přiškrcený kravatou
mám si sednout s koleny u sebe na rozvrzané kanape
a nezeptat se jich Kudy se tu jde na klozet?
Jak můžu cítit něco jiného když takový jsem
a často myslívám na mýdlo značky Flash Gordon –
Ta hrůza pro mladého muže
sedět před celou rodinou a celá rodina si myslí
Toho člověka jsme tu nikdá neviděli! Chce si vzít naši
Mary Lou!
Když vypiju čaj a sním domácí koláče zeptají se mě
Čípak se živíte?
Mám jim to říct? Nevyrazej se mnou dveře?
Řeknou No dobře tak se vemte, pravda ztrácíme dceru
ale zato budem mít nového syna –

(63)

Na zdi tuctově zařízeného pokoje . . .

připichuji staré fotografie dívek mého mládí –
sedím s trnoucím srdcem, lokty na stole,
bradu na dlaních, a dlouho se dívám
na Heleniny pyšné oči,
Janina měkká ústa,
Zuzaniny zlaté vlasy.

Při pohledu na mapu světa

Německo má spoustu masa
Ach ty hody jaká krása!
Jenže já myslel opičího masa
A to bych nejed přestože tak jásám

Holandsko má krásné blond děti
Docela jiné než Breughelovy děti
Ty cherubínské pytle brambor

Švédsko chce realizovat zlověstné plány
letišť Prostoru a Času

Anglický sv. Pavel
je pánský záchodek Pánaboha

Francie vynalezla tu podivnou gilotinu

Itálie dala světu krásu

Španělsko kde kult kouřící se krve
kalí smutné veselí

Monako je světu na nic

Mexiko je zotročeno Desaterem přikázání
- to je ten nejskvostnější úlovek boží

NA GOYOVÝCH NEJLEPŠÍCH OBRAZECH . . .

Na Goyových nejlepších obrazech
se nám zdá že vidíme
lidi tohoto světa
právě ve chvíli
kdy poprvé dostali titul
,trpící lidstvo'
Svíjejí se tam
v běsnění protivenství
vydání všanc všem útrapám
Jeden na druhém
sténají s batolaty a bajonety
pod cementovým nebem
v abstraktní krajině spálených stromů
zkřivených soch netopýřích křídel a zobanů
slizkých šibenic
kvasících mrtvol a kanibalských kohoutů
a všech ostatních naposledy rozeřvaných zrůd
této
,fantazie pohromy'
jsou tam tak krvavě skuteční
jako by žili doposud

A také že žijí

Jen krajina je jiná

Pořád visí ukřižování podél silnic
trýznění legionáři
falešnými větrnými mlýny a přiblblými kaprály
Pořád jsou to stejní lidé
jenom dál od domova
na autostrádách širokých jako padesát ulic
na betonové pevnině
poseté plakáty poutačů
ilustrujících imbecilní iluze štěstí

příliš blízko byl příliš drahý byl
než aby to mohlo být cokoli jiného než já
mé vnitřní já
kde všechno skutečné
se mělo stát
na tomhle místě které dosud existuje
uvnitř ve mně
a ani se tak moc nezměnilo
rozhodně ne tolik
jako zevnějšek
s tím svým pytlek z kůže
a tím svým ,aluminiovým plnovousem'
a těma svýma modromodkýma očima
které vidí jako jediné oko
uprostřed hlavy
v níž se děje všechno
kromě toho co se děje
v srdci
v tom křišťálovém lotosovém dýmantovém srdci
kde čtu básně
která nekončí

V MALÉ CUKRÁRNĚ ZA NADZEMNÍ DRÁHOU . . .

V malé cukrárně za nadzemní dráhou
tam jsem se prvně

zamiloval
do neskutečna

Ovocný rosol v pološeru zářil
tenkrát to odpoledne v září

Po pultě špacírovala kočka mezi
cukrovými špalky
vanilkovými rohlíčky
a žvýkačkou Ňam-ňam

Venku padalo listí jak umíralo

Vítr odvál slunce k temnotám

Dovnitř vběhlo děvče

Vlasy plné deště

Zadýchaná ňadra se zvedala pod těsnou blůzou

Venku padalo listí

a naříkalo

Moc brzo! moc brzo!

meskalin

Hnijící Ginsberg, dnes jsem se nahý díval do zrcadla
všiml jsem si, jak starou mám lebku, plešatím
ve světle kuchyňské lampy se mi pod řídkými vlasy leskne
temeno

jako lebka mnicha ve starobylych katakombách osvětlená
baterkou hlídače

za nímž se táhne dav turistů

takže smrt existuje

moje kotě mňouká a nakukuje do komory

dnes večer hraje Boito z gramofonu svou starodávnou anděl-
skou píseň

ze zahnědlé fotografie na zdi na mě stále zírá Antinoova busta
výtrysk světla z jemné Boží dlaně sešle dřevěnou holubici klidné
panně

vesmír Blahoslaveného Fra Angelica

kočka se pomátla a vrískáče po podlaze

Co se stane, až gong smrti udeří hnijícího ginsberga do hlavy
jaký vesmír mě čeká?

smrt smrt smrt smrt smrt kočka se uklidnila

oprostíme se vůbec někdy – hnijící ginsberg

Tak ať si hnije, díky Bohu vím

díky komu

díky komu

lindsaymu

Vacheli, vyšly hvězdy
na silnici v Coloradu padl soumrak
auto se pomalu plazí po pláni
v kalném světle vyřvává rádio jazz
uštvaný cesták si zapaluje další cigaretu
V jiném městě před sedmadvaceti lety
vidím na zdi tvůj stín
sedíš na posteli v kšandách
stínová ruka zvedá revolver k tvé hlavě
tvůj stín se kácí na podlahu

Paříž, květen 1958

konec

Já jsem já, starý Otec Rybíoko, který zplodil oceán, červ v mém
vlastním uchu, had, který se ovíjí kolem stromu,
sedím v myslí dubu a skrývám se v růži, vím, že když se kdokoli
probudí, je to jen moje smrt,
přijďte ke mně, těla, přijďte ke mně, proroctví, přijďte všichni
tušící, přijďte, duchové a vize,
přijímám všechno, umřu na rakovinu, vcházím do rakve navždy,
zavírám oči, ztrácím se,
padám sám na sebe v zimním sněhu, válím se ve velkém kole deš-
tém, přihlížím křeči mrdálistů,
auto zapiští, fúrie sténající svou basovou hudbu, vzpomínka bled-
noucí v mozku, lidi imitující psy,
cítím rozkoš v břiše ženy, mládí rozvalující prsa a stehna k sexu,
ocas se vřítíl dovnitř
a chrlí semeno na pysky Jínu, zvířata tančí v Siamu, zpívají operu
v Moskvě,
moji chlapečci teskní v šeru na schodech před domem, vnikám
do New Yorku, hraju svůj jazz na Klavíru Chicaga,
Lásku, která mě zrodila, nesu zpět k svému Počátku a nic z ní
neztrácím, vznáším se nad těmi, co zvracejí,
vzrušený svou nesmrtelností, vzrušený touto nekonečností hraju
vrhcáby a pochovávám,
pojď, Básníku, zmlkni a pozři mé slovo a ochutnej má ústa ve svém
uchu.

New York, 1960

líbali jste někdy pantera?

tahle žena si myslí, že je panter
a někdy, když se milujeme
cení zuby a prská
a vlasy jí visí k zemi
a dívá se zpoza pramínků
a ukazuje mi tesáky
ale i přesto ji líbám a dál miluju.
líbali jste někdy pantera?
viděli jste někdy panterku, jak si užívá
milostný akt?
nemiloval jsi, příteli.
ty se svými veverkami a hlodavci
a slony a ovce.
měl by ses vyspat s panterem
už nikdy nezatoužíš
po veverkách, hlodavcích, slonech, ovcích, liškách,
rosomácích,
budeš toužit jen po panterce
panterce kráčející přes místnost
panterce kráčející přes tvou duši,
všechny další milostné písně jsou lži
když se o tebe otírá ta černá hebká srst
a nebe se ti řítí na záda,
panterka je uskutečněný sen
a není návratu
ani touhy po něm –
srstí na tobě,
hledání u konce
a ty jsi uhranutý očima pantera.

2. světová

jelikož fakt je dovedným úskokem fikce
nazvěme toto fikcí abychom jako všichni hodní chlapci
a děvčata mohli být klidní

byl jsem ve frisku prima místo s jezírky nebo
něčím takovým
z okna jsem viděl zlatý můstek a netvořily ho zuby
bylo co pít skoro vždycky bylo co pít

napsal jsem fotrovi do l.a. mohl by sis vymyslet
co řekneš těm svým zatraceným sousedům protože já
nejedu do té tvojí války

kdyby nebylo války té minulé války nebyl
bys tady
nepotkal bych tvoji matku a nenarodil by ses
SYNKU, TVOJE VLAST VSTOUPILA
DO VÁLKY!

fakt, že jsem se narodil kvůli okolnostem války
mi nepřipadal jako pádný argument pro to, abych vytvářel
další okolnosti

šel jsem ven a opil se pořádně

druhý den ráno jsem pak šel k odvodní komisi

jeden kluk omdlel, když mu brali krev z ruky, a já se díval
jak se mi do žíly noří hrot jehly a sledoval jsem, jak moje
červeně vniká do stříkačky, a připadal si jako drsňák

a měsíc a hvězdy a svět:

dlouhé procházky
v noci –
to je to co dělá
dobře
duši:
nahlížet do oken
sledovat unavené
ženy v domácnosti
jak se snaží
bránit
svým pivem rozkuráženým
manželům.